

Sožitje planincev in lovcev

Planinsko društvo Celje Matiča na planini Korošica upravlja planinsko postojanko-Kocbekov dom. Planinska postojanka je ograjena zaradi krav, ki se v polnem času tam pasejo. Na tej planini in sosednjih Petkovih njivah živi številna kolonija svizcev, ljubkih živalc, ki jih prihajajo občudovat planinci. Po lovskih predpisih je treba skrbeti za uravnavanje njihovega števila. To pa se žal ne dogaja vedno na način, ki bi bil sprejemljiv za nas planince. Lov se začne v času, ko je planinska sezona na vrhuncu. Dogodilo se je, da so lovci zasedli eno izmed miz pred planinsko postojanko, nanjo postavili vse potrebno za opazovanje in ob primernem trenutku streljali na svizce proti Pragu, s katerega so sestopali planinci. Prav tako ni redko, da živali odirajo oz. čistijo v bližini postojanke. O ogorčenju planincev najbrž ni treba posebej pisati. Na splošno se dogaja, da si lovci radi izberejo našo planinsko postojanko za opreznanje za svizci. V prihodnje si želimo prijetnega medsebojnega sožitja in sodelovanja. Lovcem, ki prihajajo na planino Korošica oziroma običejejo našo planinsko postojanko, sporočamo, da so pri nas dobrodošli vse dotlej, dokler sta njihovo vedenje in ravnanje v skladu s planinskim duhom. Prepovedujemo pa uporabo našega zemljišča za lovsko opazovanje in streljanje na divje živali.

*Manja Rajh, predsednica
PD Celje Matiča*

Spomin in opomin gora, drugič*

France Malešič, Spomin in opomin gora. Kronika smrtnih nesreč v slovenskih gorah. Didakta, Radovljica 2005.

* Zaradi celovitosti in velikega odziva na knjigo objavljamo še oceno izpod peresa Stanka Klinarja, ki je bila objavljena v oddaji S knjižnega trga na Radiu Slovenija.

Ko prelistamo knjigo Franceta Malešiča, Spomin in opomin gora, smo kar nekako v zadregi, kam bi jo uvrstili. Na pogled je seveda zgodovinski preglednik, kronika, kot zagotavlja podnaslov, in podpira ga beseda »spomin«, ki pomeni zgodovinski spomin. Toda že druga beseda v naslovu, »opomin«, prestopi v krog vzgoje in morale, torej je knjiga tudi učbeniški opominjevalec in svarilec. Zdi se, kot da vsak posamezni opis nesreče dviga prst in kliče mladim srcem: »Memento, homo, ki ubiraš strma pota... 'da smrtna žetev vsak dan bolj dozuri...'.« Ko pa listamo naprej in srečujemo vso to pogubljeno procesijo znancev in prijateljev, če ne kar soplezalcev, ta ubiti polet duha proti višavam, se oglasi vprašanje, ali ne bi knjige poimenovali kar slovenska planinska tragedija. In ko tako ob vzorčno doslednih, navidez formalno suhoparnih, filigransko faktografskih zapisih zaslutimo bližino poezije, se oglasi skušnjava, da bi jo poimenovali tudi slovenski planinski ep.

No, tovrstne pesniške oznake bodo resda šle predaleč, zanje tudi ni oblikovnega opravičila, toda avtor s svojo vestnostjo, z obsegom knjige in z mimohodom tako na silo pretргanih usod prav lahko vzbuja take občutke. Tu in tam v svojem besedovanju sam uide iz okvirov strogo faktografskega poročanja, ali bolje, faktografsko zapiše tudi čustveno plat in prepusti bralcu, da opis nadgradi s svojim srčnim odzivom. Prislunimo eni sami taki drobn, domala znameniti usodi, ki se ni proslavila ne na Razu Sfinge niti ni stala na Everestu, poznala pa je iskreno pesniško hrepenenje vpričo svojega zahajajočega planinskega življenja. Takole se konča eden izmed člankov: »Bil je hudo bolan in je želel biti sredi svojih gora, kjer je veliko planinaril in pasel krave. Nečaka sta ga odpeljala na planino Krsteno, kjer je kmalu zatem umrl.«

Naslovnico knjige – Groharjevo večerno Triglavsko pogorje – je mogoče razumeti kot upodobitev na moč mikavne starogrške sirene, ki izvablja snubce v pogubo. Lju-

bezen in smrt, lepota in poguba – sami znameniti zakonski pari: »in bosta eno telo ...«

Upam in želim, da bi Malešičevo stvaritev, ki z literarno-teoretskega in oblikovnega vidika ni mislila biti ne tragedija ne ep, večina slovenskih planincev vendarle brala kot tŠko, zakaj v tem je njena nagrada za bralca. Za stroge zgodovinarje in predavatelje na planinskih tečajih pa ostaja zgled vestnega dela in zanesljiv priročnik. Seveda je pri takū obsežnem delu, ki bi ga lahko imenovali tudi leksikon ali mala enciklopedija z vsemi potrebnimi referencami, skoraj nemogoče, da ne bi hudič vtaknil svojih krempljev vmes, a to bo poravnal dodani listič »Errata corrigee«.

Strokovnjaki se bodo spet zamislili nad vzroki in raznolikostjo nesreč, in spet se bo odprlo staro vprašanje, čemu se ljudje spuščamo v nevarnosti, čemu sploh hodimo v gore, ko pa vemo, da gora ni nora, nor je menda le tisti, ki gre gor. A to je že drugo poglavje, ki je nekatere zapečateni s sedmerimi pečati nerazumevanja, drugi pa ga poznajo kot hojo za lepoto, kot nepopustljivo hrepenenje in praspodbudo k seganju po nedosežnem. Toda v te dušeslovne vzgibe in duhovne globine se knjiga ne spušča. Njena naloga je »spomin in opomin«. Na njeno spodbudo bodo zato veččaki na stvarni, fizikalni, samoohranitveni ravni še bolj pregnetali vprašanje, kako se nesrečam izogniti. Še posebno nesrečam, kakršna je bila okrešeljaska katastrofa leta 1997. Seveda verjetno niti dve nesreči nista čisto istovetni. Vendar jih je glede na obliko in pogostost mogoče razporediti po skupinah. Prevladujejo nesreče zaradi zdrsov, padcev, plazov in kapi. Ob teh zadnjih me obhaja nekoliko zloben sum, da so posledica previsokega standarda, torej preobilnega trebuha, ki je zrasel zaradi malomeščanskega udobja. V zvezi z vse prepogostimi zdrsi se v meni dviguje stari odpor do pohodnih palic. Odpor je seveda moj, avtor France Malešič samo zapiše dejstva, na primer: »Ugotovili so, da je imel le smučarski palici, cepina in

Zahvala

Bralka, občasna avtorica in naročnica Planinskega vestnika, ki ne želi biti imenovana, je »svoji najljubši reviji« polklonila 100.000 SIT. Tudi mi upamo, da jo bo Vestnik še vedno »razveseljeval in postajal le še boljši« in tudi mi ji želimo »vse dobro - vedno in ne le v tem jubilejnim letu«. Hvala.

Uredništvo
Planinskega vestnika

derez pa ne. Na poledenelem pobočju pod vrhom mu je zdrsnilo, ali pa ga je prevrnil močan sunek vetra. S palicama si ni mogel pomagati in je zdrsnil 300 metrov globoko...« Gre za januarske ture na Grintovec, Triglav, Krn ali kaj podobnega. In prav to je, kot vidite, res: NI SI MOGEL POMAGATI!!!

Ko človek bere stara poročila o plazovih - naša kronika sega tako daleč vzgodovino, kolikor je mogoče izkopati davne zapiske o nesrečah - si ne more kaj, da se ne bi oddahnil ob dokaj majhnem, seveda pa nič manj bolečem številu žrtev v zadnjem desetletju. Bojim pa se, da je to past: zime z malo snega nas lahko zapeljejo v lahkomišelost. Ali ne bo sneg spet bolj krvav, ko ga bo nenadoma namedlo spet toliko kot nekoč? Tudi zato je naslov knjige SPOMIN in OPOMIN več kot umesten.

Glede na pogostost nesreč je mogoče reči, da je tistih zaradi strele in padajočega kamenja nekoliko manj, znane so letalske in avtomobilske nesreče in nesreče pri živini na planini. Žal pa obstajata tudi dve vrsti skrajno nespametnih in odvečnih nesreč, namreč smrtno trčenje v drugega smučarja na urejenih smučiščih in igračkanje z granatami, zapuščino svetovnih vojn.

Najbolj nerazumljiva in posebno pretresljiva vrsta nesreč so samomori. Avtor jih odkriva že v začetnih dneh svoje kronike in jim sledi vse do danes. Mimogrede obžaluje, da hribi ne vplivajo na vse

ljudi tako zdravilno, kot od njih pričakujemo. Brez dvoma so tu odgovadali osnovni smoter planinstva, hoja za lepoto, iskanje duha in telesna krepitev. Res, kaj se zgodi človeku, da mu »v prsih vmrjejo nekdanji upi« in postane »viharjev notranjih igrača«? Na videz lep, mlad, močan, z univerzitetno diplomom v žepu, pa odnese svoje gorje, recimo, na rob Kriške stene ... in čez rob ... Zakaj?

Tako smo spet na začetku. Je ta knjiga kronika, je tragedija, je ep? Eno je gotovo: je, popolnoma v skladu z avtorjevim namenom, orjaški OPOMIN.

Stanko Klinar

24. srečanje alpinistov veteranov

7. in 8. oktobra 2005 je bilo v planinskem domu v Kamniški Bistrici 24. tradicionalno neformalno srečanje alpinistov veteranov. Kljub slabemu vremenu se je do odprtja zbrala večina vabljenih. Tokrat je bilo opaziti nekaj mlajših, pa tudi starejših, ki se srečanj doslej iz različnih razlogov niso udeleževali. Prišla sta npr. 92-letni Miro Gregorin, ki je alpinistično aktivnost pretrgal zaradi opernega petja, in Polonca Matičič, poročena Štefanac, iz naše prve povojne generacije alpinistk ... Prof. dr. sci. Matija Horvat, alpinist in gorski reševalec, je predaval - in odgovarjal na vprašanja - o primerni aktivnosti ter prehrani planinskih veteranov. Po skupni večerji je predsednik odbora alpinistov veteranov France Zupan izročil letošnjim jubilarantom spominsko darilo (knjigo France Malešiča SPOMIN IN OPOMIN GORA s posvetilom). Za 70 let so ga dobili Peter Jamnik, Tone Jeglič in Franci Savenc, Andrej Aplenc, Peter Ferjan, Viktor Meglič

V Kamniški Bistrici

*Visoko v nebo pne se Brana,
Planjava ji vrača smehljaj;
med njima pa Kamniško sedlo
popotniku brani nazaj.
Gozdovi Mokrice nasproti
obkrožajo tihi ta kraj,
v dolini med temi vrhovi
je Kamniške Bistrice raj.*

*V daljavi so Skuta in Štruca
in Grintovec, Kalške gore;
dolino zapira strmina,
kjer v Kokrško sedlo se gre.
Povsod so tihi gozdovi,
nad njimi povsod so gore;
prijazno povsod tu sprejet si,
saj bistriški tu so ljudje.*

*Če lačen si, truden in žejen,
planinski je dom tu za vse;
do njega široka je cesta
za vse, kar še leze in gre.
Lepo res je tu in prijetno,
sem vračali bomo se še.
Pozdravljena, bistriška draga,
soteska, kjer Bistrica vre!*

Zvonko Čemažar

in Matevž Šuštar pa za 75-letnico. Dobil jo bo seveda tudi najstarejši, 92-letni Vlasto Kopač, ki pa se tokratnega srečanja (prvič doslej, zaradi operacije) ni mogel udeležiti. Monika Kambič Mali je prvi dan srečanja popestrila s predavanjem o Patagoniji, o svojih (prvih žen-

Daro Dolan, Monika Kambič in Ante Mahkota V.H

